

Άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων και οι ιερές «Κατηχήσεις» του

[Ορθοδοξία](#) / [Αγιολογία](#)

[Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος](#)

Η μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας μας είναι οι ακλόνητοι στύλοι πάνω στους οποίους στηρίχτηκε το θείο οικοδόμημά της στο διάβα των αιώνων. Ένας από αυτούς είναι και ο άγιος Κύριλλος αρχιεπίσκοπος Ιεροσολύμων.

Καταγόταν από τα μέρη της Παλαιστίνης και γεννήθηκε πιθανώς το 313 στα Ιεροσόλυμα. Δε γνωρίζουμε σχεδόν τίποτε για τα πρώτα χρόνια της ζωής του, παρά μονάχα ότι τον διέκρινε ευσέβεια, την οποία προφανώς είχαν σταλάξει στην ψυχή του οι γονείς του.

Χειροτονήθηκε πρεσβύτερος από τον επίσκοπο Ιεροσολύμων Μάξιμο Γ΄ (333-348) και επίσκοπος το 348 στη θέση του Μαξίμου, ο οποίος είχε απομακρυνθεί από τους αρειανούς, ή κατ' άλλους είχε πεθάνει. Στην αρχή απέφευγε να αναμειγνύεται στις δογματικές έριδες, που προκαλούσαν οι αιρετικοί αρειανοί, οι οποίοι θεώρησαν ότι ο Κύριλλος ήταν οπαδός του αρειανισμού και μάλιστα ενέκρινε τη χειροτονία του

ο αρειανός μητροπολίτης Καισαρείας Ακάκιος. Γρήγορα όμως αποδείχτηκε η ορθοδοξία του, μέσα από το σπουδαίο συγγραφικό του έργο «Κατηχήσεις», οι οποίες απηχούσαν το ορθόδοξο δόγμα της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου.

Η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος εξήρε μάλιστα την προσωπικότητα και την ορθή πίστη του Κυρίλλου και επάινεσε τους αγώνες του κατά των αρειανών. Δεν άργησε να έρθει σε ρήξη ο Κύριλλος με τον αρεινόφρονα Ακάκιο, τον οποίο ήλεγχε για τις κακόδοξες θέσεις του. Εκείνος ζητούσε αφορμές για να τον καταστρέψει. Οι αρειανοί ζητούσαν να αποδυναμώσουν τον Κύριλλο, λόγω ότι είχε αναδειχθεί σημαίνουσα πόλη της Παλαιστίνης η Καισάρεια και αναδείχτηκε έδρα επισκόπου,

έχοντας περισσότερους Χριστιανούς από την Ιερουσαλήμ. Ο Ακάκιος εκμεταλλεύτηκε μια ασάφεια του 7ου κανόνος της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, ο οποίος έδινε πρεσβεία τιμής στον επίσκοπο Αιλίας, δηλαδή Ιεροσολύμων, και άρχισε ανελέητο πόλεμο κατά του Κυρίλλου.

Στο θρόνο της Βασιλεύουσας βρισκόταν ο αρειανόφρονας Κωνστάντιος (337-361), ο οποίος υποστήριζε με φανατισμό την αίρεση του αρειανισμού και καταδίωκε τους ορθοδόξους. Ο Ακάκιος με την εύνοια του αυτοκράτορα, ζητούσε επίμονα την καθαίρεση του Κυρίλλου. Αφορμή στάθηκε η ενέργεια του Κυρίλλου να πουλήσει ιερά κειμήλια και αναθήματα της επισκοπής για την ανακούφιση λιμοκτονούντων κατά το μεγάλο λιμό του 357, που έπληξε την Παλαιστίνη,κατηγορώντας τον ως σφετεριστή της περιουσίας της επισκοπής του . Ο Ακάκιος και οι όμοιοί του αρειανοί επίσκοποι της περιοχής συγκάλεσαν σύνοδο την Ιερουσαλήμ, η οποία καθαίρεσε τον Κύριλλο και τον απομάκρυνε από την επισκοπή του. Μάλιστα με τη συνδρομή των πολιτικών αρχών, εξορίστηκε στην Ταρσό της Κιλικίας.

Εκεί έγινε δεκτός από τον ορθόδοξο επίσκοπο Σιλβανό, ο οποίος απέρριψε την απόφαση της ψευδοσυνόδου και δέχτηκε τον Κύριλλο ως κανονικό επίσκοπο. Παράλληλα ο Κύριλλος ζητούσε να εξεταστεί η υπόθεσή του από μεγαλύτερη Σύνοδο. Όντως το 359 συνήλθε Σύνοδος στην Ιερουσαλήμ, η οποία τον αποκατέστησε και τον αθώωσε. Όμως ο άσπονδος εχθρός του Ακάκιος κατέφυγε στην Κωνσταντινούπολη, όπου με τη βοήθεια του αρειανόφρονος παλατίου, ματαίωσε την απόφαση της Συνόδου. Κατόρθωσε δε να συγκληθεί άλλη Σύνοδος στην Κωνσταντινούπολη το 360, η οποία καθαίρεσε και πάλι τον Κύριλλο και τον οδήγησε ξανά στην εξορία.

Παρέμεινε καθηρημένος και εξόριστος ως το 361, όπου ο νέος αυτοκράτορας Ιουλιανός ο παραβάτης (361-363) είχε κηρύξει μια πρόσκαιρη και δόλια ανεξιθρησκία, ανακαλώντας από την εξορία όλους τους ορθοδόξους επισκόπους. Πραγματικός του σκοπός ήταν να προκαλέσει νέες έριδες στην Εκκλησία, την οποία μισούσε και ήθελε να την καταστρέψει, προκειμένου να επαναφέρει την αρχαία ειδωλολατρία. Ο Κύριλλος αποκαταστάθηκε στην επισκοπή του και άρχισε το σπουδαίο ποιμαντικό του έργο, παρ' όλους τους περιορισμούς και τις διώξεις που είχε κηρύξει ο αποστάτης αυτοκράτορας.

Μετά το θάνατο του Ιουλιανού το 363, και τη σύντομη βασιλεία του Ιοβιανού, ανέλαβε τον αυτοκρατορικό θρόνο ο επίσης φανατικός αρειανόφρονας Ουάλης (364-378), κηρύσσοντας διωγμό κατά των ορθοδόξων οδηγώντας και πάλι τους ορθοδόξους επισκόπους στις εξορίες. Ο Κύριλλος πήρε για μια ακόμη φορά το δρόμο της εξορίας, παραμένοντας μακριά από την επισκοπή του για έντεκα χρόνια. Επέστρεψε το 378, μετά το θάνατο του Ουάλη και την ανάρρηση στο

θρόνο από τον ορθόδοξο Θεοδόσιο. Ποίμανε την εκκλησία των Ιεροσολύμων με υποδειγματική διακονία και αγιότητα ως το 387, όπου κοιμήθηκε εν ειρήνη και η Εκκλησία μας τον ανακήρυξε άγιο και τον κατέταξε στους μεγάλους Πατέρες της.

Ο άγιος Κύριλλος μας είναι κυρίως γνωστός από τις περίφημες «Κατηχήσεις» του. Πρόκειται για 24 καταγραμμένες ομιλίες του, τις οποίες είχε εκφωνήσει κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Τεσσαρακοστής του έτους 348 ή το 350 στο Ναό της Αναστάσεως στους κατηχούμενους, οι οποίοι θα βαπτίζονταν το Πάσχα. Σκοπός του ήταν η εισαγωγή τους στις θεμελιώδεις διδασκαλίες της χριστιανικής πίστεως και η φανέρωση της αξίας των Ιερών Μυστηρίων στη ζωή των νεοφωτισθέντων. Η αξία των ιερών αυτών κειμένων είναι ανυπολόγιστη, διότι είναι αποτυπωμένα σε αυτά με καταπληκτική παραστατικότητα η τελετουργία των Ιερών Μυστηρίων της αρχαίας Εκκλησίας και αναλύεται θαυμάσια η θεολογική τους σημασία. Δίνεται στους πιστούς με απλό και εύληπτο τρόπο η σημασία του αγιασμού, που αποκομίζουμε από τα Ιερά Μυστήρια και τις αγιαστικές πράξεις της Εκκλησίας μας, ως απαραίτητο στοιχείο για τη σωτηρία μας. Ταυτόχρονα ο άγιος Πατήρ δίνει στους νεοφώτιστους απλά και κατανοητά τις αρχές της ορθόδοξου πίστεώς μας, ως κορυφαία προϋπόθεση της σωτηρίας τους. Ευνόητο είναι να έχουν τα καταπληκτικά αυτά κείμενα μια ξεχωριστή θέση στη ζωή της Εκκλησίας μας και στις θεολογικές σπουδές μέχρι σήμερα, διότι, όχι μόνο εκφράζουν το ορθόδοξο δόγμα, αλλά αποπνέουν ένα σπάνιο άρωμα θεοσέβειας.

Η μνήμη του αγίου Κυρίλλου εορτάζεται στις 18 Μαρτίου.

<https://bit.ly/3Jm4sn7>